ECLI:LV:AT:2025:1229.SKA071925.4.L
Nr. 670007825, SKA-719/2025

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 29.decembrī

[1] Senātā saņemta pieteicējas – AS „ASG Resolution Capital” – blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 3.jūnija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicējas pieteikumu par kaitējuma atlīdzinājumu.

Tiesneša lēmumā konstatēts, ka pieteicēja tai radīto kaitējumu saista ar kriminālprocesā Nr. 11904003421 pieteicējas mantai uzlikto arestu, kas vēlāk ticis atcelts. Tiesnesis secināja, ka pieteicējai nav subjektīvo tiesību šobrīd lūgt nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, jo kriminālprocesā nav atzīts, ka mantai uzliktais arests ir bijis prettiesisks. Turklāt kriminālprocess vēl nav noslēdzies, tādējādi ir pāragri vērtēt, vai ir konstatējams kaitējuma atlīdzināšanas pamats saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumu (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums). Līdz ar to tiesnesis atteica pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu.

[2] Pieteicēja blakus sūdzībā norāda uz Latvijas Republikas Satversmes 91. un 92.panta pārkāpumu un uzsver, ka aizskartajam mantas īpašniekam tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu rodas uzreiz pēc procesa par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigšanas un mantas aresta atcelšanas. Atliekot kaitējuma atlīdzinājuma prasījuma izskatīšanu, tiek nesamērīgi ierobežotas personas tiesības uz taisnīgu tiesu un efektīvu savu tiesību aizsardzību.

[3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 320.^{1}pantu senatoru kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota.

Senatoru kolēģija, pārbaudījusi pārsūdzēto tiesneša lēmumu un blakus sūdzību, atzīst, ka pieteicējas blakus sūdzība ir acīmredzami nepamatota.

[4] Senatoru kolēģija konstatē, ka šajā lietā pārsūdzētā tiesneša lēmuma motivācija un blakus sūdzības argumenti par juridiskās personas tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu par tās mantai uzlikto arestu, kas vēlāk ticis atcelts, pēc būtības ir tādi paši kā Senātā iepriekš izskatītā analoģiskā lietā Nr. A420175524. Ar Senāta 2025.gada 17.decembra lēmumu lietā Nr. SKA-695/2025, ECLI:LV:AT:2025:1217.A420175524.5.L, juridiskās personas argumenti par šo jautājumu novērtēti kā nepamatoti. Senatoru kolēģija atzīst, ka minētā lēmuma motīvu daļā izteiktās atziņas *mutatis mutandis* ir attiecināmas arī uz izskatāmo gadījumu.

Apkopojot Senāta 2025.gada 17.decembra lēmumā lietā Nr. SKA-695/2025 ietvertās atziņas, norādāms tālāk minētais.

[5] Atbilstoši Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6.pantam personai ir tiesības uz atlīdzinājumu gan tad, ja iestāde rīkojusies prettiesiski, gan arī tad, ja iestāde rīkojusies tiesiski, taču, kā izrādījies vēlāk, nepamatoti. Pirmajā gadījumā atlīdzinājuma piešķiršanai nepieciešams kompetentās institūcijas lēmums par to, ka kāda konkrēta

darbība bijusi prettiesiska, savukārt otrajā gadījumā šāds lēmums nav nepieciešams. Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6.panta otrā daļa kā vienīgo priekšnoteikumu tam, lai iestādes rīcība tiktu uzskatīta par nepamatotu, paredz apstākli, ka ir iestājies kāds no likumā minētajiem atlīdzinājuma tiesiskajiem pamatiem. Savukārt Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka šā likuma noteikumi piemērojami arī šajā likumā tieši neminētos gadījumos, ja kriminālprocesā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai nodarīts kaitējums iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas rīcības dēļ.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otrā daļa kopsakarā ar 6.panta pirmo daļu nozīmē, ka kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats likumā tieši neminētos gadījumos nesaraujami ir saistīts ar prettiesisko rīcību, kā arī ir nepieciešams kompetentās iestādes, kriminālprocesā pilnvarotas amatpersonas vai tiesas nolēmums, ar kuru konkrētā rīcība ir atzīta par prettiesisku (sal. *Senāta 2020.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-863/2020, ECLI:LV:AT:2020:0217.SKA086320.4.L, 4.punkts, 2020.gada 16.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1123/2020, ECLI:LV:AT:2020:0616.A420215019.13.L, 7.punkts*).

Tiesneša lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējai kā aizskartajai mantas īpašniecei ir bijusi iespēja īstenot tai Kriminālprocesa likumā piešķirtās procesuālās tiesības, lai iebilstu pret tiesību aizskārumu, taču pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, ka tā šīs tiesības būtu izmantojusi. No pieteicējas iesniegtajiem dokumentiem nav konstatējams, ka kriminālprocesā Nr. 11904003421 būtu pieņemts lēmums par piemērotā mantas aresta prettiesiskumu. Uz šāda lēmuma esību nav norādījusi arī pieteicēja.

Tiesnesis arī pamatoti atzinis, ka konkrētajā gadījumā nav iestājies Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 4.panta otrajā daļā minētais tiesiskais pamats kaitējuma atlīdzināšanai, kas pamatotu pieteicējas tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu, proti, lietā nav nolēmuma par procesa izbeigšanu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu pieteicējai.

Savukārt attiecībā uz pieteicējas tiesībām prasīt atlīdzinājumu, kamēr nav noslēdzies kriminālprocess, senatoru kolēģija vērš uzmanību uz Senāta iepriekš atzīto: jautājums par tāda kaitējuma atlīdzināšanu, kas, iespējams, ir nodarīts ar iestādes vai tiesas nepamatotu rīcību sakarā ar mantas arestu, ir risināms pēc tam, kad kriminālprocess ir galīgi noslēdzies un tādējādi galīgi tiek noskaidrots ar mantas izcelsmi saistīts jautājums (*Senāta 2025.gada 27.marta lēmumā lietā Nr. SKA-338/2025, ECLI:LV:AT:2025:0327.SKA033825.5.L, 7.punkts, 2025.gada 17.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-695/2025, ECLI:LV:AT:2025:1217.A420175524.5.L, 9.punkts*). Tātad, ja kriminālprocess, kura ietvaros ir izteikts apgalvojums par konkrēto līdzekļu noziedzīgo izcelsmi vai saistību ar noziegumu, vēl nav noslēdzies, tas, ka tiek izbeigts atsevišķi izdalītais process par noziedzīgi iegūtu mantu un mantas arests tiek atcelts, nenozīmē kriminālprocesa, no kura izdalīts šis process, izbeigšanu un ar mantas izcelsmi saistītā jautājuma neapstrīdamu atrisinājumu. Līdz ar to aizskartajam mantas īpašniekam pretēji pieteicējas norādītajam tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu nerodas uzreiz pēc procesa par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigšanas un mantas aresta atcelšanas.

[6] Apkopojot minēto, tiesneša lēmumā pamatoti secināts, ka pieteicējai šobrīd nav subjektīvo tiesību vērsties tiesā ar pieteikumu par kaitējuma atlīdzinājumu. Blakus sūdzības argumenti nerada šaubas par minētā secinājuma pamatotību. Līdz ar to tiesnesis pamatoti atteicis pieņemt pieteikumu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt AS „ASG Resolution Capital” blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 3.jūnija lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Konošonoka Senatore Dz. Amerika Senatore D. Makarova